

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧ Η/Υ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΥΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
Εργαστήριο Ηλεκτρονικών & Λογικού Σχεδιασμού

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ
ΛΟΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Γ.Φ. ΑΛΕΞΙΟΥ - Ε.Ζ. ΨΑΡΑΚΗΣ

Πάτρα 2018

Ακαδ. Έτος : 2020-21

Εαρινό Εξάμηνο : 2020-21

Ονοματεπώνυμο: Λουκάς Ιωάννης Προδρόμου
Α.Μ. : 1084590

Ονομ/νυμο Συνεργάτη: Ανδρέας Κατσαρός
Α.Μ. : 1084522

Ονομ/νυμο Συνεργάτη: Νίκος Χουσελάς
Α.Μ. : 1067432

Τμήμα : -----

Άσκηση: __ ΑΣΚΗΣΗ 3 __

Αναλυτική Βαθμολογία Πρακτικού Μέρους:

	Βαθμός Αριθ.	Αξιολογητή Ολογραφ.	Υπογραφή Αξιολογητή
<i>Άσκηση 1</i>			
<i>Άσκηση 3</i>			
<i>Άσκηση 5</i>			
<i>Άσκηση 6</i>			
<i>Άσκηση 7</i>			
<i>Μ.Ο.</i>			

ΑΣΚΗΣΗ 3

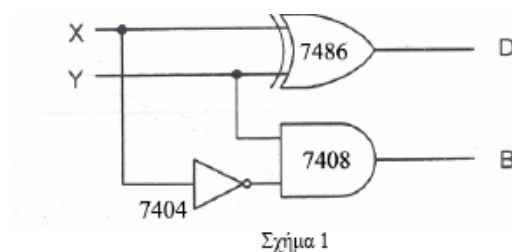
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:

ΘΕΜΑ: ΗΜΙΑΦΑΙΡΕΤΗΣ, ΑΦΑΙΡΕΤΗΣ -

HALF, FULL SUBTRACTOR (Morris Mano, Κεφ. 1- 4).

ΘΕΩΡΙΑ

ΗΜΙΑΦΑΙΡΕΤΗΣ (HALF SUBTRACTOR, HS). Ο HS είναι ένα συνδυαστικό κύκλωμα δύο εισόδων **X**, **Y** και δύο εξόδων **D** (Difference) και **B** (Borrow). Το κύκλωμα αυτό δίνει στην έξοδο του **D** τη διαφορά (**X**- **Y**) των δύο εισόδων και στο **B** μας λέει αν χρειαστήκαμε να δανειστούμε μια μονάδα για την αφαίρεση. Το κύκλωμα και οι λογικές συναρτήσεις των δύο εξόδων ακολουθούν.

$$D = X' Y + X Y' = X \text{ xor } Y$$

$$B = X' Y$$

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Σχεδιάστε στο simulator, ένα συνδυαστικό κύκλωμα που δέχεται ως **είσοδο** ένα προσημασμένο αριθμό των 4-bits σε αναπαράσταση "συμπληρώματος ως προς 2", $X = X_3X_2X_1X_0$ και δίνει ως **έξοδο** την αριθμητική τιμή της εισόδου σε αναπαράσταση **"Πρόσημου-Μέτρου"** (Sign-Magnitude), $Y = sY_2Y_1Y_0$.

Ισοδύναμα, το κύκλωμα πρέπει να έχει τις ακόλουθες ιδιότητες:

α. Όταν $X \geq 0$ ($X_3=0$) τότε $Y = X$

β. Όταν $X < 0$ ($X_3=1$), το Y παριστάνει την Sign-Magnitude τιμή της εισόδου.

Δικαιολογείστε την απάντησή σας (πίνακας αληθείας, απλοποιήσεις, κλπ.) και δώστε τα ζητούμενα screenshots από τον simulator.

Παρατηρήσεις:

- Χρησιμοποιείτε ολοκληρωμένα της επιλογής σας, της βιβλιοθήκης **TTL**. Υπόδειξη: μετά από απλοποίηση το κύκλωμα δύναται να υλοποιηθεί μόνο με 3 ολοκληρωμένα (συνολικά 5 πύλες).
- Συνδέστε τις εισόδους, $X_3X_2X_1X_0$, σε pins εισόδου για να τους αποδώσετε τιμές και τις εξόδους, $sY_2Y_1Y_0$, σε LEDs για να βεβαιωθείτε ότι το κύκλωμά σας δουλεύει σωστά.
- Συνδέστε τις εξόδους **ΚΑΙ** σε pins εξόδου, γιατί θα χρησιμοποιήσετε το κύκλωμα αυτό ως υποκύκλωμα στο Ερώτ. 3.Β.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

δεκαδικό	X3	X2	X1	X0		s	Y2	Y1	Y0
0	0	0	0	0		0	0	0	0(ή 1000)
1	0	0	0	1		0	0	0	1
2	0	0	1	0		0	0	1	0
3	0	0	1	1		0	0	1	1
4	0	1	0	0		0	1	0	0
5	0	1	0	1		0	1	0	1
6	0	1	1	0		0	1	1	0
7	0	1	1	1		0	1	1	1
-8	1	0	0	0		-	-	-	-
-7	1	0	0	1		1	1	1	1
-6	1	0	1	0		1	1	1	0
-5	1	0	1	1		1	1	0	1
-4	1	1	0	0		1	1	0	0
-3	1	1	0	1		1	0	1	1
-2	1	1	1	0		1	0	1	0
-1	1	1	1	1		1	0	0	1

Το σύνολο των αριθμών που παριστάνονται σε μορφή προσημασμένου μέτρου είναι : $[-(2^{n-1}-1), 2^{n-1}-1]$.

Το σύνολο των αριθμών που παριστάνονται σε μορφή συμπληρώματος ως προς 2 είναι $[-2^{n-1}, 2^{n-1}-1]$.

Άρα το -8 δεν μπορεί να παρασταθεί σε μορφή προσημασμένου μέτρου διότι για την αναπαράστασή του χρειάζονται τουλάχιστον 5 bits, άρα η έξοδος του είναι ένας αδιάφορος όρος για το κύκλωμα.

$$S=x3$$

$$Y1=\Sigma(2,3,6,7,9,10,13,14)$$

$$Y2=\Sigma(4,5,6,7,9,10,11,12)$$

$$Y_0 = X_0$$

Το -8 αποτελεί αδιάφορο όρο.

Από τον παραπάνω πίνακα και την υλοποίηση των συναρτήσεων σε χάρτη Karnaugh καταληγουμε στα εξής :

ΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΑΡΤΗΣΕΙΣ ΕΞΟΔΩΝ s, Y_2, Y_1, Y_0

$$S = X_3$$

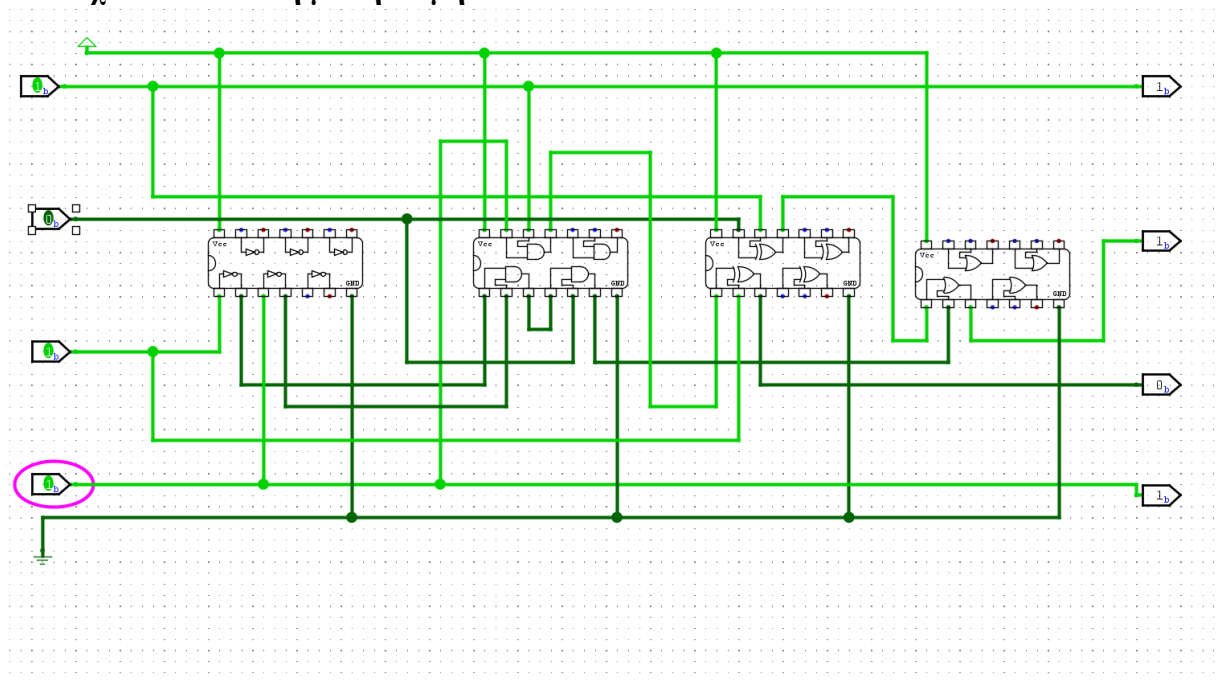
$$Y_2 = X_3X_2' + X_3'X_2 + X_2X_1'X_0' = (X_3 \text{ (XOR) } X_2) + X_2X_1'X_0'$$

$$Y_1 = X_3X_1'X_0 + X_3'X_1 + X_1X_0' = \dots = X_1 \text{ (XOR) } X_0X_3$$

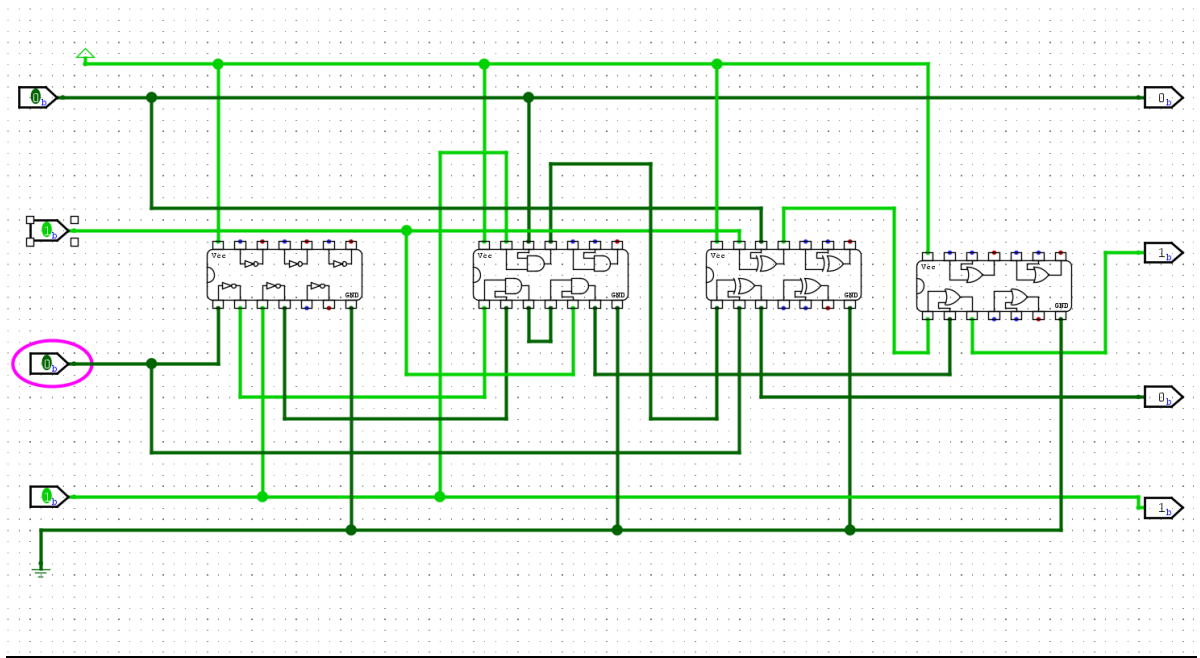
$$Y_0 = X_0$$

ΚΥΚΛΩΜΑ

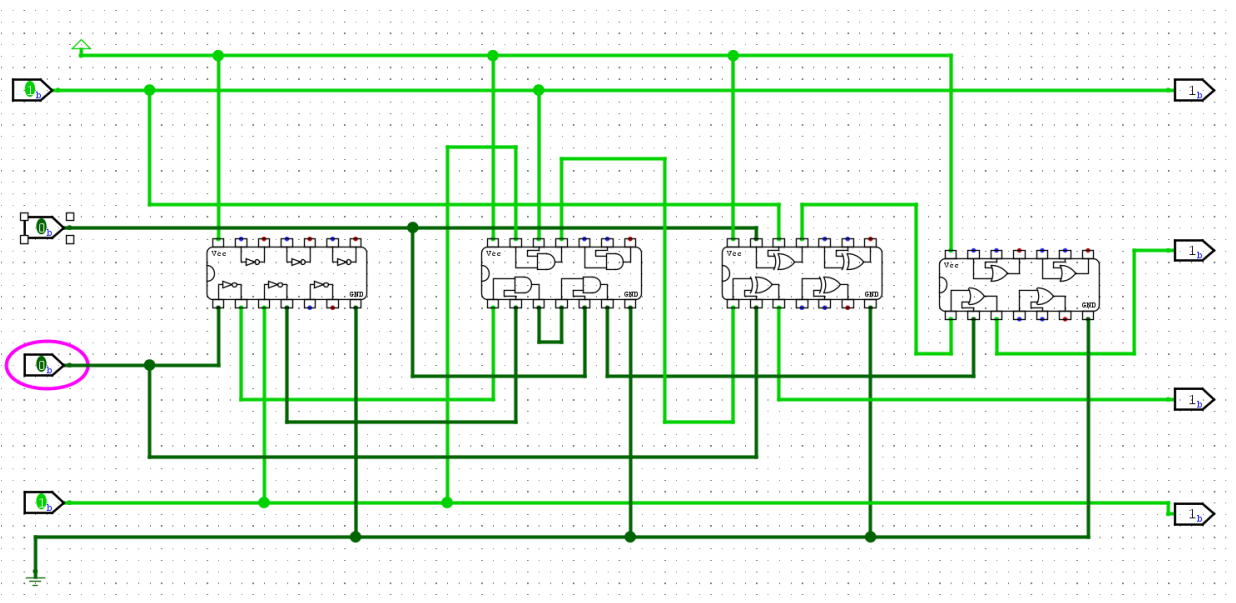
Για τυχαία είσοδο ίση με την τιμή 1011:

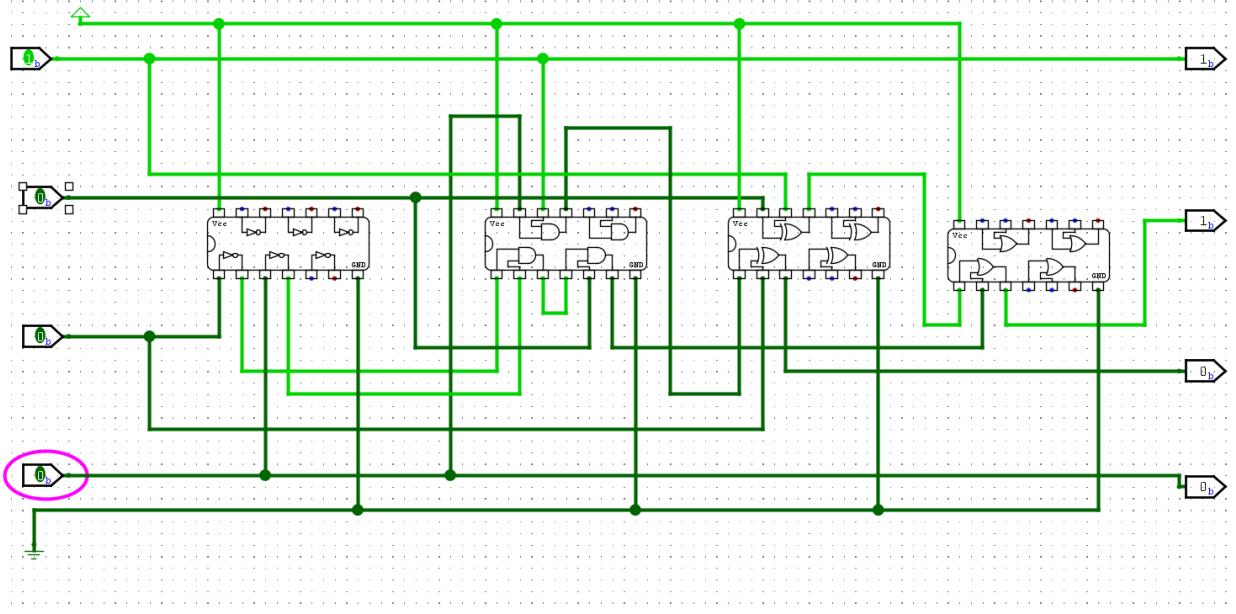
- Screenshot για την περίπτωση $X = 5$

- Screenshot για την περίπτωση $X = -7$

- Screenshot για την περίπτωση $X = -8$

2. Ένας Πλήρης Αφαιρέτης (Full Subtractor, FS) είναι ένα συνδυαστικό κύκλωμα τριών εισόδων **X, Y, Bin** και δύο εξόδων **B_{out}, D**. Η έξοδος B_{out} είναι το πιθανό δανεισμένο bit και η έξοδος D είναι η διαφορά των τριών εισόδων (**X - Y - Bin**).

α. Γράψτε τον πίνακα αλήθειας του **FS** και υπολογίστε τις λογικές συναρτήσεις των εξόδων B_{out}, D.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΑΡΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ B_{out}, D

X	Y	Bin	Bout	D
0	0	0	0	0
0	0	1	1	1
0	1	0	1	1
0	1	1	1	0
1	0	0	0	1
1	0	1	0	0
1	1	0	0	0
1	1	1	1	1

Το D προκύπτει από το XOR των X Y και Bin...Οπότε γίνεται 1 όποτε έχουμε περιττό αριθμό εμφανίσεων άσσων και 0 όποτε έχουμε ζυγό!

Bout = Από τον πίνακα αληθείας κάνουμε ένα πίνακα Karnaugh για να βρούμε την λογική συνάρτηση:

The image shows a handwritten Karnaugh map for the Bout output. The map is a 2x4 grid with columns labeled 00, 01, 11, 10 and rows labeled 0, 1. The cells contain 1s at (0,1), (0,11), (0,10), (1,11), and (1,10). There are three groupings: a red circle around (0,1) and (0,11), a black circle around (0,11) and (1,11), and a blue circle around (0,10) and (1,10). To the right of the map, the Boolean expression is written: Bout: A'Bin + BBin + A'B.

Επομένως Bout: $X'Bin + BBin + A'B$.

$$D = (X \oplus Y \oplus Bin)$$

β. Σχεδιάστε στον simulator έναν **FS**, χρησιμοποιώντας ως υποκυκλώματα **δύο** ημι-αφαιρέτες (**Half-Subtractors, HS**) και δώστε τα ζητούμενα screenshots από τον simulator.

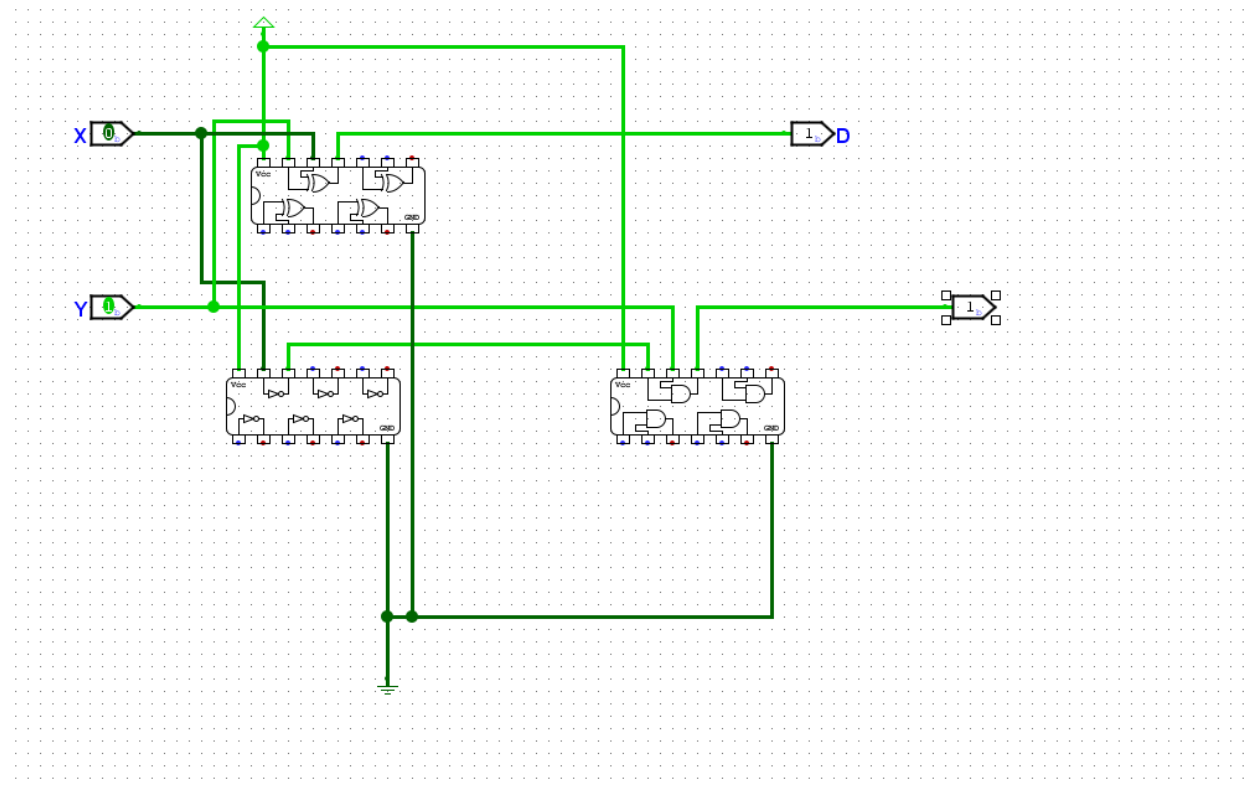
Παρατηρήσεις για τον HS (δείτε το Σχήμα 1):

- Χρησιμοποιείτε τα ολοκληρωμένα 7404, 7408, 7486 **από την βιβλιοθήκη TTL.**
- Συνδέστε τις εισόδους X, Y, Bin και τις εξόδους, Bout, D, σε pins εισόδου και εξόδου αντίστοιχα, γιατί θα χρησιμοποιήσετε το κύκλωμα του HS ως υποκύκλωμα για τον FS.
- **Συμπεριλάβετε σε ξεχωριστό screenshot το κύκλωμα του HS**

Παρατηρήσεις για τον FS:

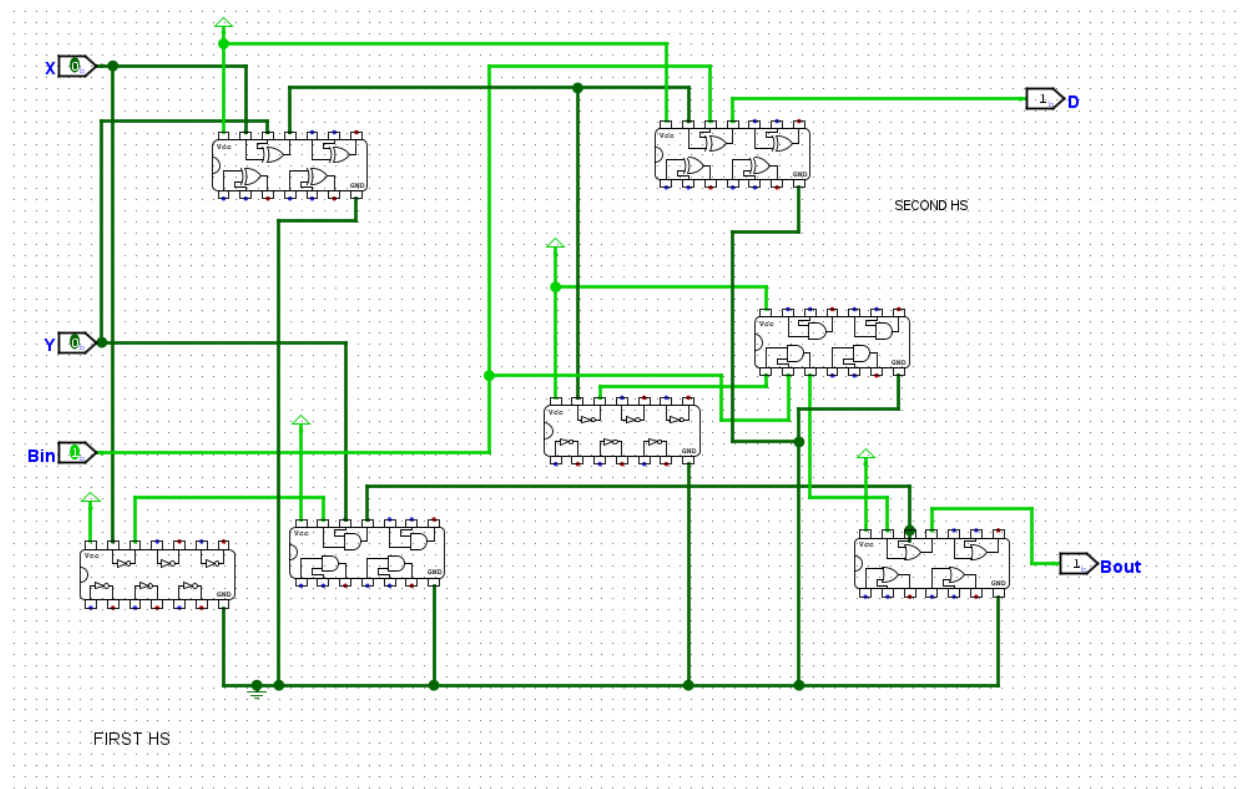
- Χρησιμοποιείτε τον HS ως υποκύκλωμα και επιπλέον ένα ολοκληρωμένο 7432, **από την βιβλιοθήκη TTL.**
- Συνδέστε τις εξόδους σας **και** σε LEDs για να βεβαιωθείτε ότι το κύκλωμά σας δουλεύει σωστά.

KYKΛΩΜΑ HS (screenshot)

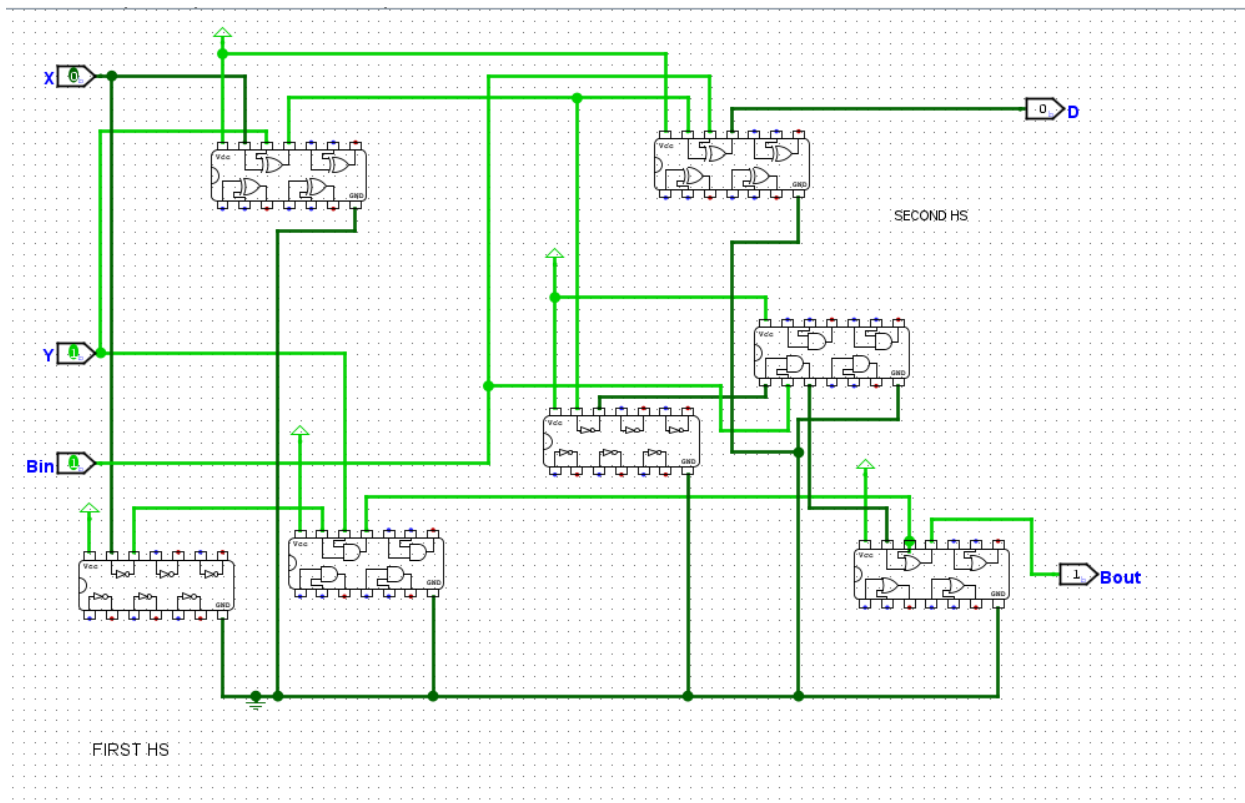

ΚΥΚΛΩΜΑ FS (με 2 HS ως υποκυκλώματα)

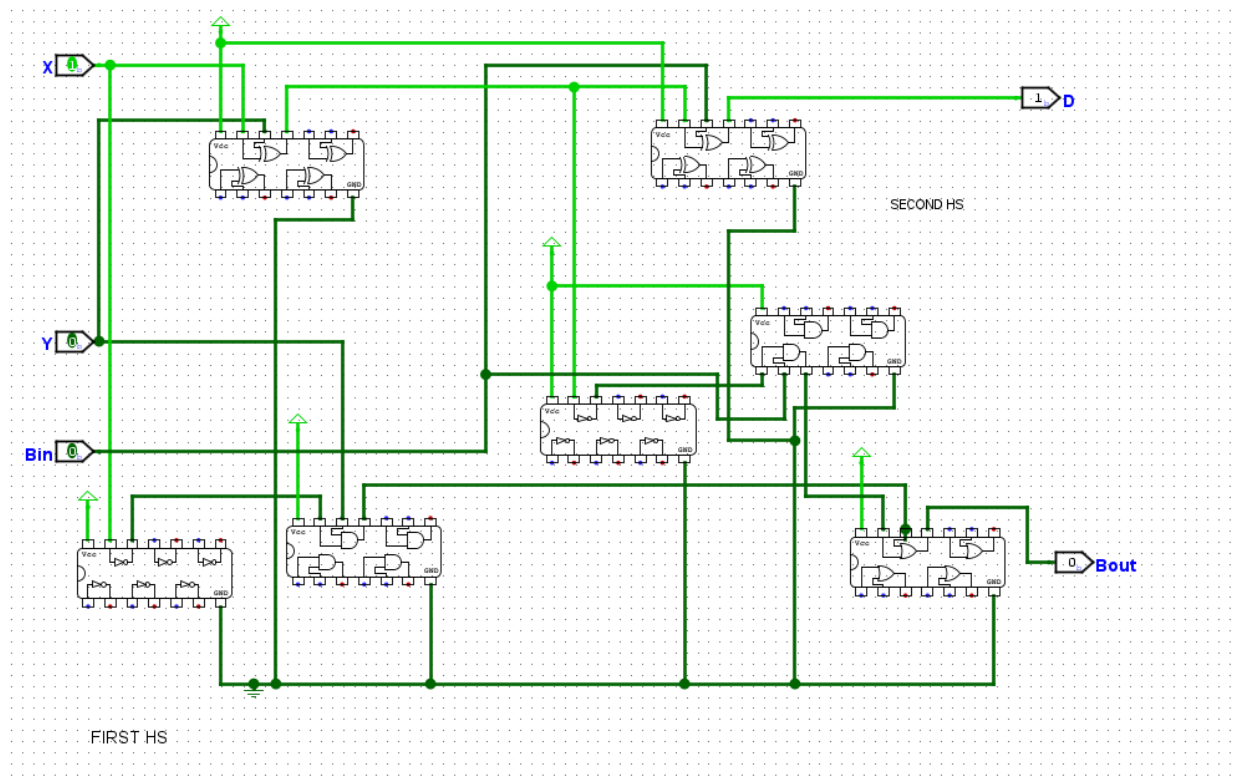
- Screenshot για την περίπτωση $X = 0, Y=0, Bin=1$

- Screenshot για την περίπτωση $X = 0, Y=1, Bin=1$

- Screenshot για την περίπτωση $X = 1, Y=0, Bin=0$

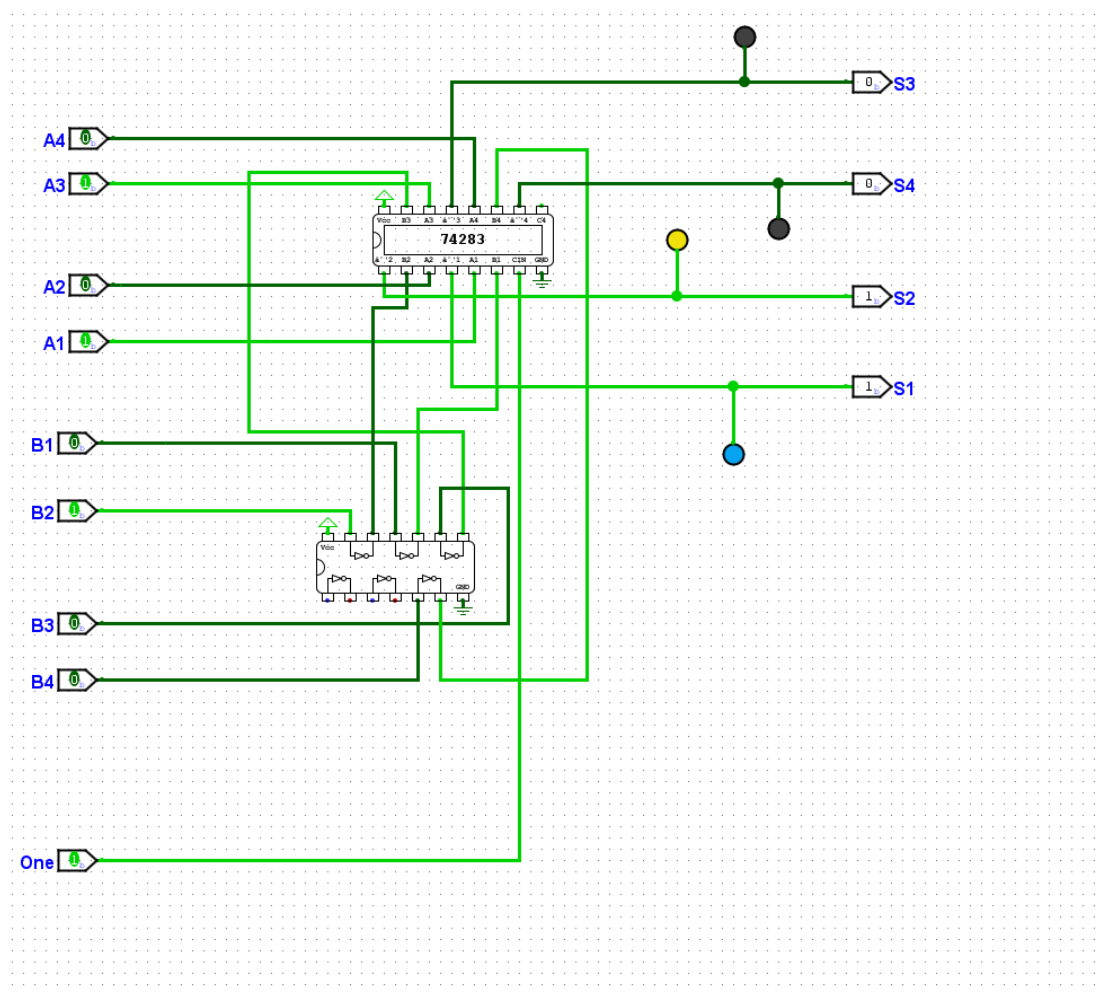
3.A. Σχεδιάστε στον simulator έναν αφαιρέτη των 4-bits, χρησιμοποιώντας από την βιβλιοθήκη TTL: ένα (1) ολοκληρωμένο **74LS283**, (4-bit Full-Adder, αθροιστής, βλ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ, σελ17), και οποιοδήποτε άλλο ολοκληρωμένο κρίνετε απαραίτητο (πάλι από την βιβλιοθήκη **TTL**) και δώστε τα ζητούμενα screenshots από τον simulator.

Παρατηρήσεις:

- Συνδέστε τις εισόδους του αφαιρέτη σε pins εισόδου (για απόδοση τιμών) και τις εξόδους του σε LEDs για να επιβεβαιώσετε τη σωστή λειτουργία του (αποτέλεσμα σε 2's complement).
- Συνδέστε τις εξόδους του αφαιρέτη **ΚΑΙ** σε pins εξόδου, για να χρησιμοποιήσετε τον αφαιρέτη ως υποκύκλωμα στο συνολικό κύκλωμα του Ερωτ. 3.B (Σχήμα 2).

ΚΥΚΛΩΜΑ ΑΦΑΙΡΕΤΗ των 4-bits

- Screenshot για ένα οποιοδήποτε ζευγάρι τιμών των A, B

Σύντομη δικαιολόγηση του κυκλώματος που σχεδιάσατε

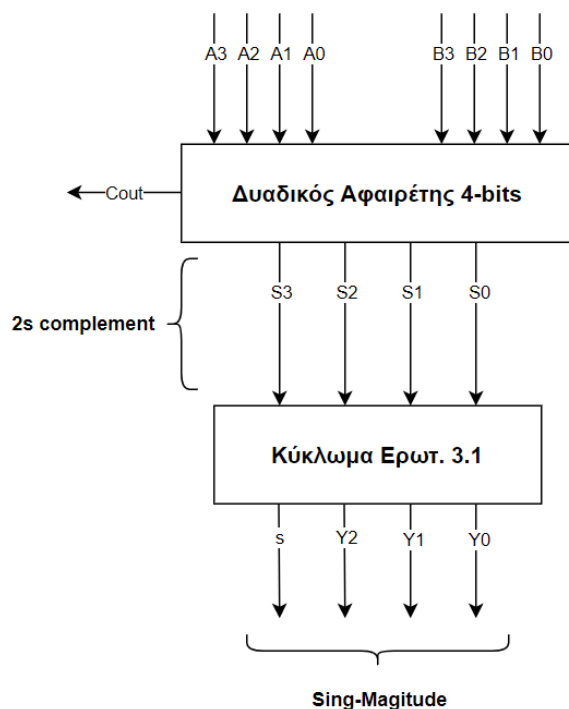
Στο κύκλωμα αυτό βλέπουμε έναν αφαιρετή με τη χρήση ενός full adder.

Έχουμε: $A - B = A + \text{συμπλήρωμα}(B) = A + B' + 1$.

Ουσιαστικά γίνεται μια πρόσθεση του A με το B αλλά με τα συμπλήρωμα το B ως προς 1 με συν 1.

3B. Χρησιμοποιήστε τον αφαιρέτη του Ερωτ. 3.A ως υποκύκλωμα και σχεδιάστε το συνολικό κύκλωμα του Σχήματος 2. Συνδέστε τις εξόδους του αφαιρέτη ($S_3S_2S_1S_0$), αγνοώντας το τελικό κρατούμενο, στο συνδυαστικό κύκλωμα του **ερωτήματος 3.1**, επαληθεύστε ότι παίρνετε τα σωστά αποτελέσματα σε αναπαράσταση “**Signed-Magnitude**” (Σχήμα 2), και δώστε τα ζητούμενα screenshots από τον simulator

Κύκλωμα Αφαιρέτη των 4-bits + Κύκλωμα Ερωτ. 3.1.

Σχήμα 2

Παρατηρήσεις:

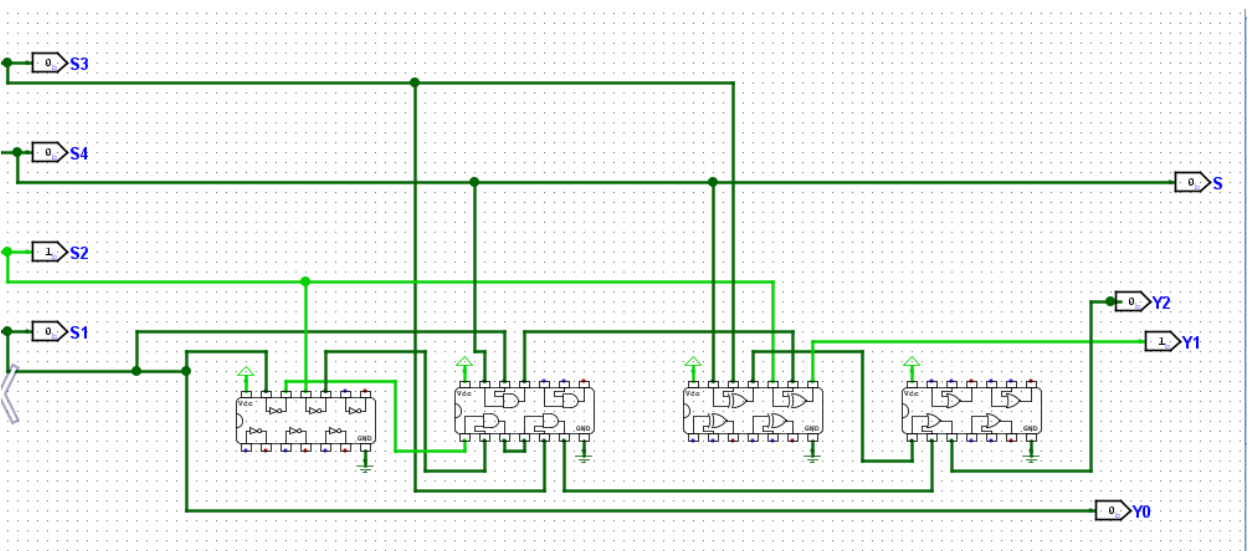
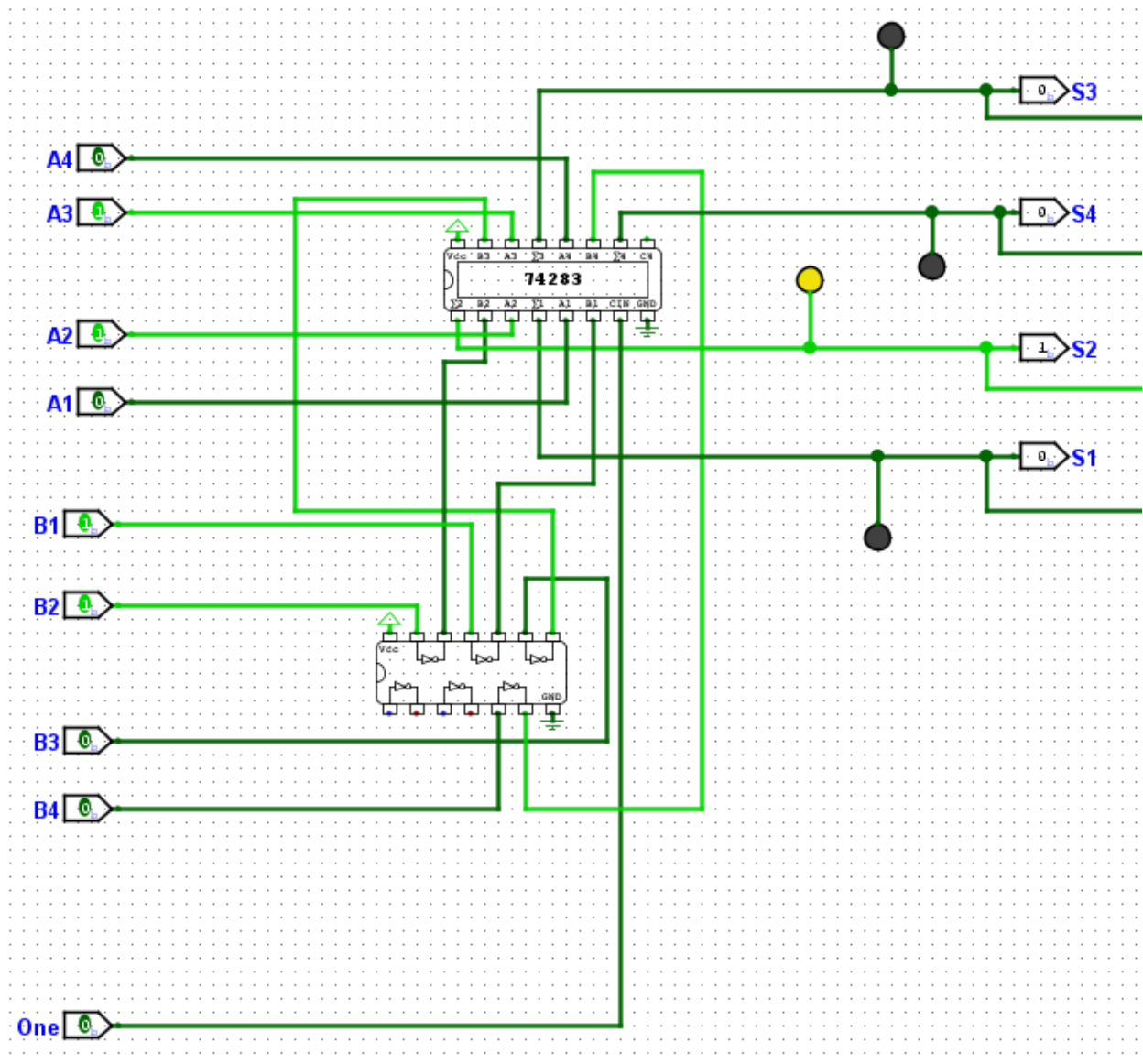
- Συνδέστε τις εισόδους του ολικού κυκλώματος σε pins εισόδου για να αποδώσετε τιμές στα A_i , B_i , ($i = 0 \dots 3$) και τις εξόδους του κυκλώματος του Ερωτ. 3.1 ($sY_2Y_1Y_0$) σε LEDs, για να βεβαιωθείτε ότι το κύκλωμά σας δίνει τα σωστά τελικά αποτελέσματα **σε signed-magnitude αναπαράσταση**.
- Μπορείτε να συνδέσετε και τις εξόδους του αφαιρέτη ($S_3S_2S_1S_0$) σε LEDs ώστε να παρατηρείτε το αποτέλεσμα της αφαίρεσης και σε συμπλήρωμα ως προς 2 (*2's complement*)

ΚΥΚΛΩΜΑ ΑΦΑΙΡΕΤΗ των 4-bits + ΚΥΚΛΩΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΣ 3.1 (Σχήμα 2)

- Screenshot για την περίπτωση $A = 6_{10} = 0110_2$, $B = 3_{10} = 0011_2$

Το κύκλωμα είναι αρκετά μεγάλο για να χωρέσει σε μία φωτογραφία

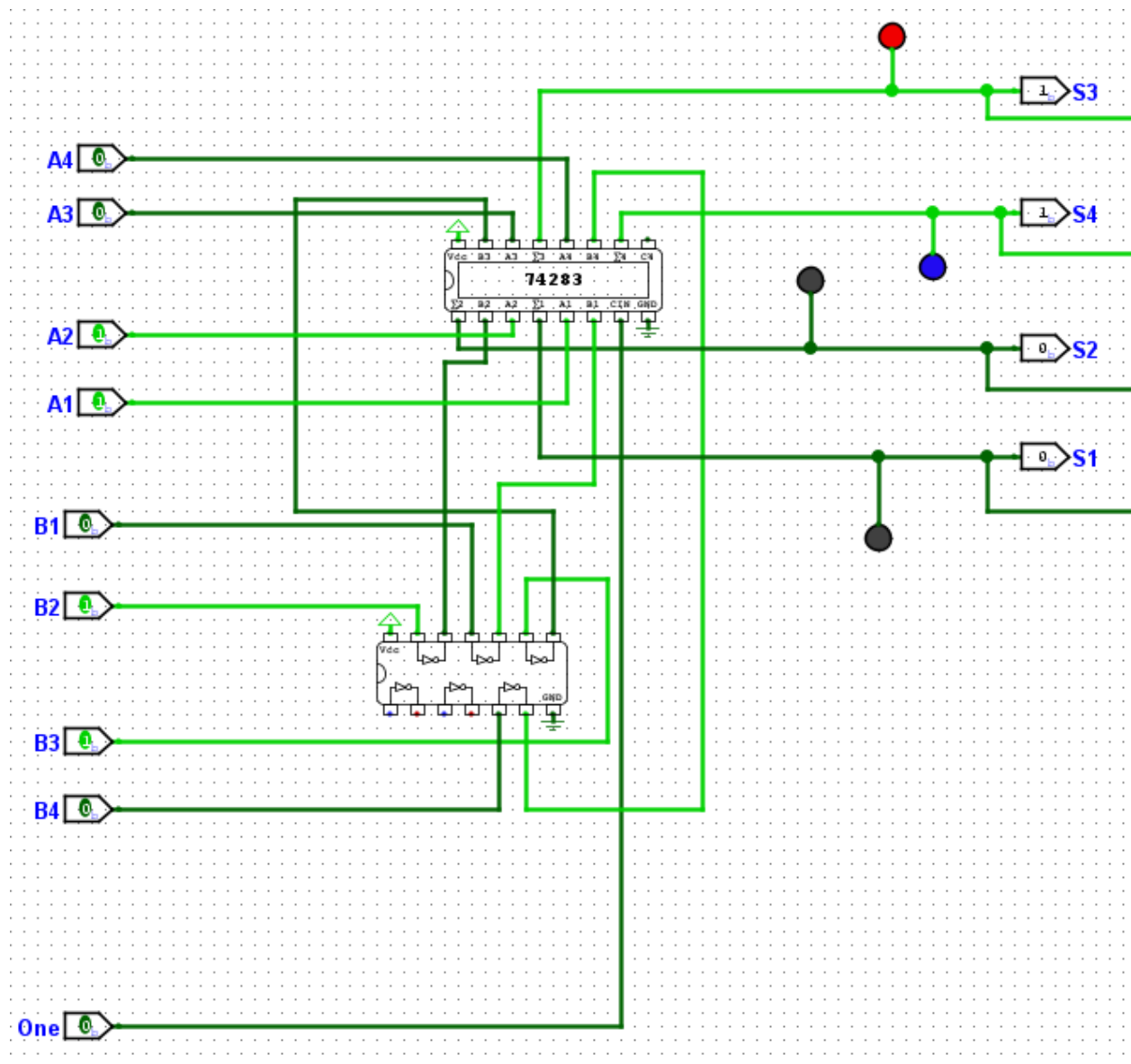

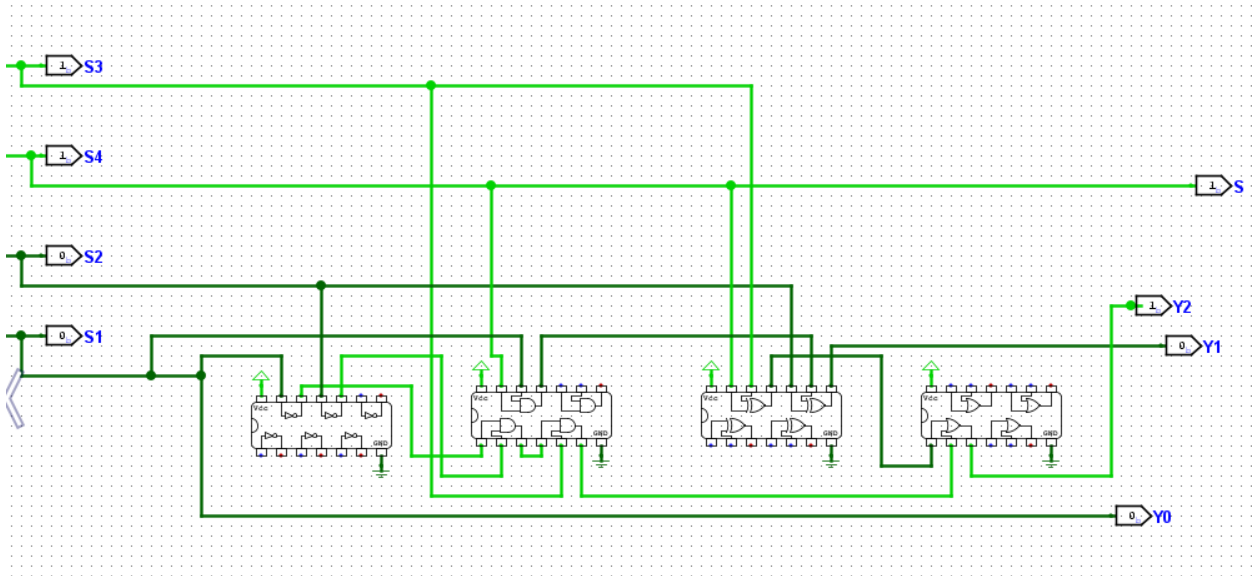

Δικαιολόγηση αποτελέσματος ($A - B = 6 - 3$)

$$A - B = 6 - 3 = 3 = 0011$$

- Screenshot για την περίπτωση περίπτωση $A = 3_{10} = 0011_2$, $B = 6_{10} = 0110_2$

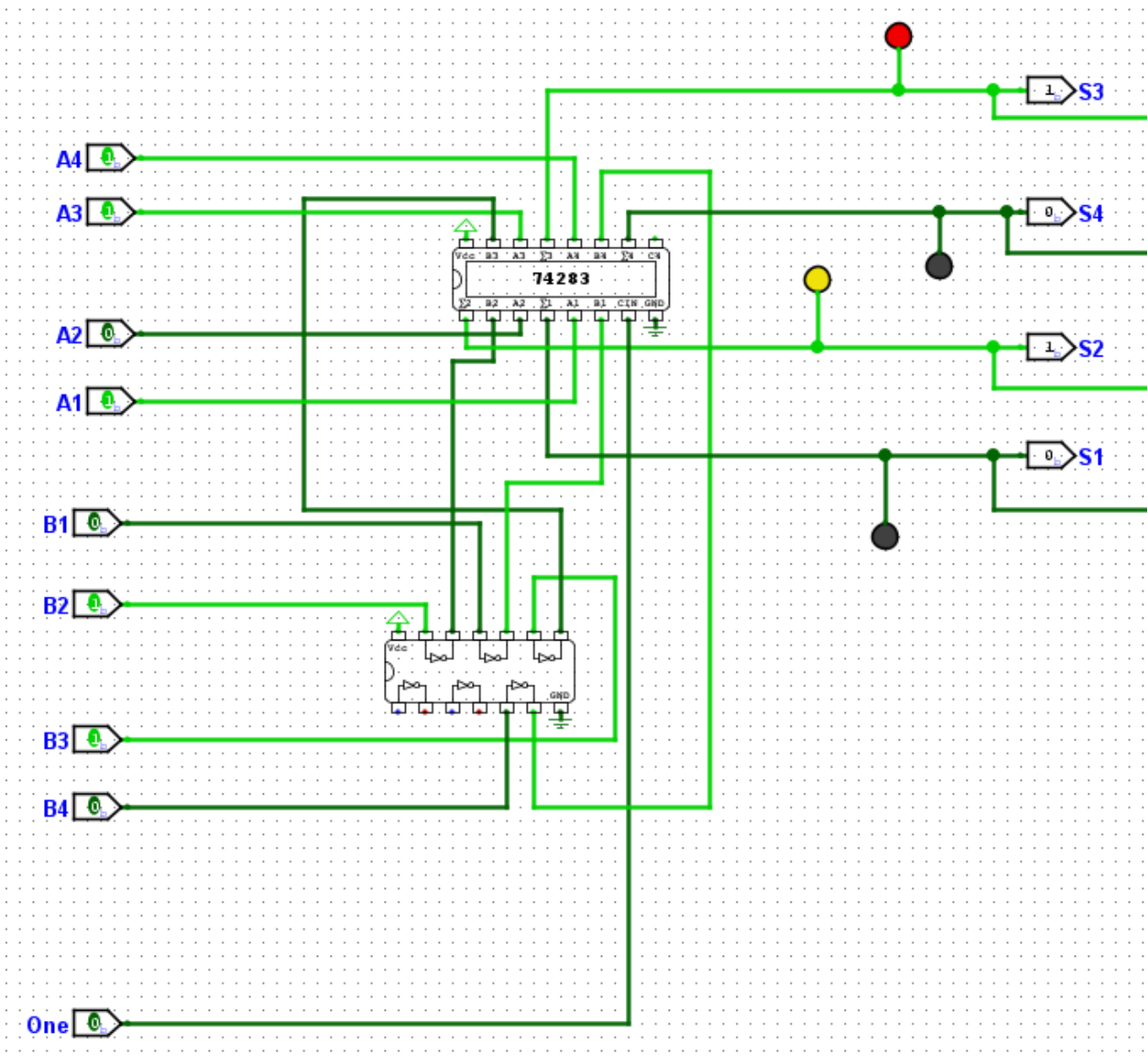

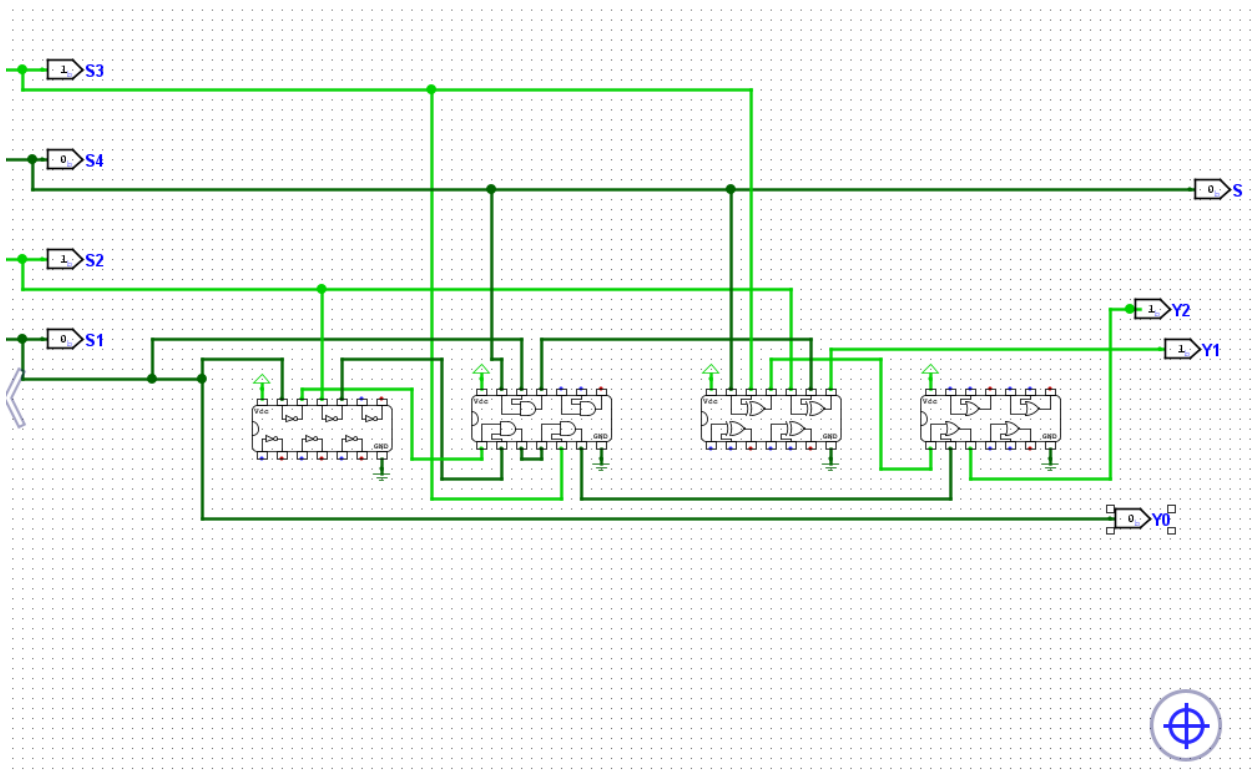

Δικαιολόγηση αποτελέσματος ($A - B = 3 - 6$)

$A - B = 3 - 6 = -3 = (3)' = (0011)' = 1100 = 1011$ σε προσημασμένο.

- Screenshot για την περίπτωση περίπτωση $A = -3_{10} = 1101_2$, $B = 6_{10} = 0110_2$

Δικαιολόγηση αποτελέσματος ($A - B = -3 - 6$)

$A - B = -3 - 6 = -9$, έχουμε υπερχείλιση διότι για να αναπαραστήσουμε το -9 χρειαζόμαστε 5 bit ενώ εμείς έχουμε μόνο 4.

ΤΕΛΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ!!!